

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۸/۱۶

احسان الله ارينزی

افریقا

(قسمت هشتمادویکم)

سومالیا Somalia

(قسمت اول)

نام اختصاری: SO

نام رسمی: جمهوریت فدرالی سومالیا Federal Republic of Somalia

نام جهانی: سومالیا Somalia

نام قبلی: سومالیای برتانیای British Somali Land، سومالیای ایتالیا Italian Somali Land و جمهوریت دموکراتیک سومالیا.

نوت: نام این کشور از نام قومی Somali گرفته شده است.

جغرافیای طبیعی:

موقعیت جغرافیایی: نیم کره شرقی، نیم کره شمالی، نیم کره جنوبی. سومالیا در دورترین منطقه شرق افریقا، در غرب بحر هند Indian Ocean و در کناره جنوبی خلیج عدن (بحیره عرب) بین طول البلد های شرقی - 51.5° و 41° و عرض البلد شمالی 12° و عرض البلد های جنوبی 1.5° موقعیت دارد.

مساحت: 637657km² یا 245254 میل مربع (چهل و ششمین کشور جهان). خشکه 627337km² و آب 10320Km²

حدود اربعه:

شمال: خلیج عدن Gulf of Aden،

شمال غرب: جیبوتی Djibouti – 61Km،

جنوب، جنوب شرق و شرق: بحر هند،

غرب: ایتوپیا (حبشه) Ethiopia – 1640Km و کینیا Kenya – 684Km

سومالیا با خشکه 2385km و با آب 3025km سرحد دارد.

کوه ها: باهایا Bahaya، هیبونو Habeeno، سورورکاد Surud Cad، خوبوب Xaubub، و اراق Waraq، جفیو Jifiyo و بو هول Bohol.

قلل مرتفع: شمبیریس Shimbiris – 2460m، کارکور Karkoor – 2065m، جفیو Jifiyo – 2056m و هوارارکا Hurarka – 2020m

دریاها: سنیگال 1800Km، سالوم Saloum – 250Km، گبیا Geba، گمبیا Gambia – 1120Km و فالمی Faleme.

اقلیم: خط استوا از دورترین منطقه جنوبی سومالیا میگذرد، به همین سبب هوای این کشور گرم است؛ اما بحر هند هوای آن را مرطوب نگه میدارد. مناطق شمال شرق سومالیا هوای گرم و هر سال از دسمبر تا فبروری باران دارد. فصل بارانی مناطق جنوبی که هوای گرم و سوزان دارد، از ماه می تا اکتوبر میباشد. اندازه متوسط باران سالانه در مناطق جنوبی غربی سومالیا 550mm و در مناطق شمالی 100mm ثبت شده است.

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

سایر خصوصیات جغرافیایی: سومالیا دورترین کشور در شمال افریقا است که قسمت اعظم منطقه جغرافیایی شاخ افریقا را دربر گرفته و دماغه کاردافوی Cape Guard Fui دورترین منطقه شرقی افریقا در سرحد ساحلی شرقی این کشور موقعیت دارد. شاخ افریقا قبلاً به منطقه ای اطلاق میشد که مشتمل بود بر سومالی لند، سومالی ایتالوی، جیبوتی، اوگادن (ایتوپیا) و شمال شرق کینیا. سومالیا از لحاظ ساختمان طبیعی به دو حصه تقسیم میشود:

- 1 – منطقه شمالی که ارتفاع بیشتر دارد. سطوح مرتفع سومالیا که بسوی جنوب شرق حدود 500m و بطرف شمال و غرب حدود 1500m از سطح بحر ارتفاع دارند، در همین منطقه موقعیت دارند که ارتفاع آن بسوی جنوب آهسته – آهسته کاهش می یابد. شیمیر بریس بلندترین کوه سومالیا درین منطقه موقعیت دارد. هوای این منطقه معتدل است.
- 2 – منطقه جنوبی که خاک آن هموار و دشتی است. دو دریای سومالیا شبلی و جوبا که از مناطق بلند کوهستانی و سطوح مرتفع ایتوپیا سرچشمه میگیرند، از نواحی مرکزی همین مناطق خشک عبور میکنند. زمین های زراعتی مناطق جنوبی سومالیا در کناره ها و سواحل همین دو دریا موقعیت دارند. تعداد زیاد مردم سومالیا مانند کوچی ها زنده گی میکنند و مواشی دارند. هراسی وجود دارد که مبادا چراگاه های این کشور به بیابان تبدیل شده و به محیط زیست این کشور لطمه وارد گردد. سومالیا کوه های زیاد ندارد. باب المندب که خلیج عدن یا دریای عرب و بحیره سرخ را با هم وصل میکنند، بطرف شمال غرب این کشور موقعیت دارد. بطور عموم کم ارتفاع ترین منطقه سومالیا از سطح بحر (بحر هند) با ارتفاع صفر متر و مرتفع ترین آن (قله شیمبریس Shimbiris) است که 2407m ارتفاع دارد.

جغرافیای سیاسی – بشری:

پایتخت: موگادیشو Mogadishu. نفوس 2.61 میلیون نفر (2023).

نفوس: 13017273 (جولای – 2024).

خصوصیات دموگرافیکی نفوس سومالیا قرار ذیل اند:

تراکم نفوس در 1km ²	19 نفر
تراکم نفوس در یک میل مربع	51 نفر
نفوس شهری	47.9%
نفوس دهاتی	52.1%
فیصدی شهری شدن	4.2% (2020 – 2025)
0 – 14 ساله	42.38% (مرد 2488604 و زن 2493527 نفر)
15-24 ساله	19.81% (مرد 1167807 و زن 1161040 نفر)
25 – 54 ساله	30.93% (مرد 1881094 و زن 1755166 نفر)
55 – 64 ساله	4.61% (مرد 278132 و زن 264325 نفر)
بالا تر از 65 ساله	2.27% (مرد 106187 و زن 161242 نفر)
تناسب جنسیت در هنگام تولد	1.03 مرد/ زن
تناسب جسیت الی 14 سالگی	1 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 15 تا 24 سالگی	1 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 25 – 54 سالگی	1.08 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 55 – 64 سالگی	1.08 مرد/ زن

د پانو شمیره: له 2 تر4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

تناسب جنسیت بالاتر	0.56 مرد/ زن
تناسب جنسیت در کل نفوس	1.01 مرد/ زن
تولد در هزار نفر	37.98 نفر
مرگ و میر در هزار نفر	11.62 نفر
رشد سالانه نفوس	2.42%
مرگ میر در هزار طفل نوزاد	86.53 (پسران 96.18 و دختران 76.59)
اوسط عمر در کل نفوس	55.72 سال
اوسط عمر در مردان	53.39 سال
اوسط عمر در زنان	58.12 سال
اوسط تولدات یک زن در طول عمر	5.31
اوسط سن مادران در زایمان اول	29.4
مرگ و میر زنان در هر تولد	829 نفر
100000	

تقسیمات اداری: سومالیا 18 منطقه Region (به زبان سومالی گوبالکا Gobalka) دارد: اودل Awdal، باکول Bakool، بانادیر Banaadir، بری Bari، بی Bay، گالگودود Galguduud، جیدو Gedo، حیران Hiiraan، جباده دیژی Jubbada Dhexe، جباده هوز Jubbada Hoose، مودگ Mudug، نگال Nugaal، ساناک Sanaag، شبیلاها Dhexe Shabeellaha، شبیلاها هوز Shabeellaha Hoose، سول Sool، توگدهیر Togdheer و وکویی گالبد Woqooyi Galbeed.

شهرها:

هارجیسا Hargeisa، نفوس 477876 نفر،

بربرا Berbera، 242344 نفر،

کیسمایو Kismayo، 234852 نفر،

میرکا Merca، 230100 نفر،

بیداو Baidoa، 129839 نفر،

کیودواگ Cabudwaag، 120000 نفر.

نژاد: سیاه سومالی – 85%، بانتو Bantu، عرب در حدود 30000، امهاری و سایر گروه های غیر سومالیایی 15%

زبان: سومالی (رسمی)، عربی (رسمی)، ایتالوی، انگلیسی و کالا (محلی) (2012).

رسم الخط: عربی.

دین و مذهب: اسلام (سنی) 99%، مسیحی (کاتولیک) و سایرین 1% (2012).

طرز حکومت: جمهوری فدرالی پارلمانی. قانون اساسی سومالیا به سال 1961 برمیگردد که در سال 1979 مورد تجدید نظر قرار گرفت. قانون اساسی جدید این کشور روز اول اگست 2012 تصویب و نافذ شده است.

رئیس جمهور این کشور حسن شیخ محمود Hassan Sheikh Mohammad (تولد: 29 نومبر 1955؛ وظیفه: 23 می 2022) و نخست وزیر حمزه عبدی باره Hamza Abdi Barre (تولد: 8 1973/1972؛ وظیفه: 25 جون 2022) میباشد.

رئیس جمهور سومالیا توسط پارلمان فدرالی با رای دو بر سه اکثریت، برای 4 سال تعیین میگردد که برای دو دوره کار کرده میتواند. انتخابات قبلی این کشور بتاريخ 15 می سال 2022 صورت گرفته و انتخابات بعدی در سال 2026 دایر خواهد شد. اعضای شورای وزیران سومالیا به اساس پیشنهاد نخست وزیر، از سوی شورای ملی انتخاب میشوند.

شورای ملی سومالیا دارای دو جرگه است: سنا Senate، 54 عضو دارد که توسط شورای های ایالتی برای 5 سال انتخاب میگردد و دوم خانه مردم House of the People، 275 عضو دارد که بصورت غیرمستقیم توسط کمیته ها یا جرگه های انتخاباتی Electoral Colleges برای 5 سال برگزیده میشود. این دو جرگه یا کمیته هر کدام 51 عضو دارد که توسط 136 رهبر عنعنوی اقوام و قبایل برگزیده میشوند. انتخابات گذشته مجلس سنای این کشور

بتاریخ 27 جولای و 13 نومبر 2021 صورت گرفته و آینده در سال 2026 دایر خواهد شد و انتخابات گذشته خانه مردم این کشور بتاريخ 5 می و 1 نومبر 2022 صورت گرفته و انتخابات آینده در سال 2026 دایر خواهد شد. سن رأی دهی در این کشور 18 سالگی و رأی دهی عام میباشد. احزاب سیاسی:

حزب دموکراتیک بین المللی (Cosmopolitan Democratic Party) (رهبر: یارو شریف ادین Yarow Sharef Aden)،

حزب سبز Green Party (رهبر: احمد حاجی Ahmed Haji)،

حزب هیملو کران Himilo Qara Party (رهبر: شریف شیخ احمد Sharef Sheikh Ahmed)،

حزب صلح و اتحاد Peace and Unity Party (رهبر: آشا ابداله Asha Abdalla)،

حزب ایلس Ilays Party (رهبر: عبدالقادر اوسوبلی Abdul Kadir Osoble)،

حزب ملی پیشرفت National Progressive Party.

گروه های فشار:

چند گروه مسلح و قبیلوی برای تصاحب قدرت سیاسی درین کشور در حال جنگ است. گروه الشباب مربوط القاعده نیز همیشه مسوولیت حملات بزرگ انتحاری و انفجاری را در موگادیشو و سایر مناطق سومالیا بدوش میگیرد. روز آزادی: اول جولای (1960 از ایتالیا و برتانی).

سومالیا از به هم پیوستن سومالی لند و سومالی ایتالوی بمیان آمد. سومالی لند روز 26 جون سال 1960 از سوی برتانی و سومالی ایتالوی روز اول جولای سال 1960 از سوی ایتالیا به استقلال نایل آمدند. سومالی ایتالوی در آن سالها یک منطقه تحت قیمومیت ملل متحد بود که از سوی ایتالیا اداره میشد. رخصتی ملی: اول جولای سال 1960 (روز تاسیس نظام جمهوری).

عضویت در ملل متحد UN: 20 سپتمبر 1960

عضویت در مجامع جهانی:

ACP, AfDB, AFESD, AMF, AU, CAEU (candidate), FAO, G-77, IBRD, ICAO, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IGAD, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ITSO, ITU, LAS, NAM, OIC, OPCW, OPCW (signatory), UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNHRC, UNIDO, UPU, WFTU (NGOs), WHO, WIPO, WMO.

ببرق ملی: آبی که یک ستاره بزرگ سفید در وسط آن موقعیت دارد. رنگ آبی ببرق سومالیا که از رنگ ببرق ملل متحد گرفته شده، بیانگر رنگ آسمان و آب بحر هند است و ستاره سفید که پنج کنج دارد، نشاندهنده پنج منطقه شاخ افریقا است که مردم نسل سومالی در آن زنده گی میکنند.

سرود ملی: سرود ملی سومالیا (سومالیا بیدار شو Soomalaayeey Toosoo) نام دارد که شعر آنرا Ali Mire و موزیک آنرا Yuusuf Xaaji در سال 2000 ترتیب و تنظیم نموده اند. این سرود برای اتحاد و همدلی از مردم سومالیا که جنگها و منازعات را به پایان برسانند.

نشان ملی: پلنگ Leopard.